

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.
Az eperjesi „Széchenyi-kör“ és a „sárosmegyei gazdasági egyesület“ közlönye.

Szerkesztői iroda és kiadó-hivatal:
főtcza, 328-ik szám alatt,
az Eperjesi Bankgyelet könyvnyomda-helyiségeiben.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény,
valamint előfizetés, hirdetés és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár: vidékre postán vagy helyben házhoz küldve:

Egy évre : . . . . . 4 frt.
Félévre : . . . . . 2 „
Negyedévre : . . . . . 1 „

Hirdetéseket elfogad: Haasenstein és Vogler Budapestben
és Bécsben, G. L. Daube m. Frankfurtban.

HIRDETÉSI DÍJ:

háromhasábos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös
hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyittdár minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmendetlen
levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

Legyünk realisták.

Realistának mondanak mindenkit, a ki a világi dolgok, emberi viszonyok, emberi feladatok és célok valódi lényegét tartja főnek, a ki a valóval számol és az ember a természet és az élet adott körülményeit veszi számba, a ki tehát nem kapkod a hiú látszat, ábrándképek után, hanem a kitűzött célt biztos eszközökkel igyekszik legalább megközelíteni, ha nem elérni.

Az élet céljai ilyen realisak. Az élet-eseményei biztos számokkal számolnak. — A való, hogy úgy mondjuk, kézzelfogható.

Nem akarjuk mi ezen realitás által az ideális törekvések jogosultságát, annál kevésbé szükségességét, de legkevésbé szépségét megtámadni, vagy akadályozni, de ellenkezőleg, a téves idealizmust a maga korlátai közé szorítani, — mert a téves idealizmus káros és ferde irány. Idealizmus, a mely az adott körülményekre, viszonyokra nem tekint, ábrándozás, mely ködfátyolképeket teremt s a látszatnak él s többet árt a valódi idealizmusnak még a vastag realismusnál is.

De mi most nem elvi, elméleti szempontból akarunk a realismusról szólni, hanem a gyakorlati élet szempontjából s azon érdekből, mely bennünket az egyesek boldogságának legalább tanácsos való olyatén előmozdítására készítet, melynek következménye a társasélet egyes hivatásainak az egyes élet-pályáknak boldogító, eredménydús betöltése és így az egyesek s az egyesekből alkotott társadalom s közelebről jelezve: hazánk felvirágzása, — jóléte lehet. — És mert ezt akarjuk, minden más kérdést mellőzve, áttérünk azon a gyakorlati életre nézve legfontosabb kérdésre: mi az a realis irány a kereskedelemben, az iparban, a földművelésben, a művészetben, a tudományban? stb. — Elmondjuk mindjárt. Röviden, de jóakarattal s ha azután „breviter et confuse“ lesz elmondva, védjen meg azon elv: „ut de sint vires, tamen laudanda voluntas!“

Realis irány a kereskedelemben, ha a kereskedő nem álmodozik hirtelen gazdagságról s e végből nem kapkod fűhöz-fához, mindenhez, nem vár még olyan üzletágakból is nyereséget, melyekhez nem ért; szóval tiszteli, de csak úgy messziről az amerikai „humbug“ világot, de sateléseül nem vállalkozik, hanem megmarad a maga fontjánál, rőfjénél és itczéjénél, akarom mondani kilo, méter és literjénél és többre becsüli a mai biztos „verebet“, a holnapi bizonytalan „tűzoknál“, — a mai garast, a holnapi bizonytalan forintnál. — Szóval nem kapdos erején túli vállalatokba, hanem lassan gyűjt, mint a hangya, szemet szemhez hordva s nem mint a csóka, mindent összehalmozva, a mi fénylik, bármilyen úton is jusson hozzá.

Realis irány az iparban, ha az iparos nemcsak „elszólni“ akarja áruját, mely „mondva csinált“, hanem pontosan készíttvén művét, az által kivívja mesterségének hitelét, és ez által, és nem a gőzerővel való dolgozás, hirtelen készülő, de annál hirtelenebben romló cikkekkel, — biztosítja jövőjét, állapítja meg mindennapi bevételét, sőt (hogyha ezen jellemes mesterséghez még szorgalom, takarékos-

ság és kitarás is járul) biztosítja tavasszal, ifjú korában, öszre, vénségére a maga tisztességes megélhetését, s vén korában nem kénytelen felsóhajtani: „Csak még egyszer újra kezdhetném! Beh másképp volna!“

Realis irány a földművelésben, ha azt a szegény anyaföldet nem cibáljuk, nem erőltetjük, nem kényszerítjük vérig, — utolsó zsírja kiadásáig, — hanem beérjük a kevesebb, de folytonos jövedelemmel és nem követelünk tőle csak megerőltetéssel megadható nagy, de csak az elfáradásig biztos (a mig „kiélt“-té nem lesz) kamatozást és sohasem feledjük egyrészt azt a régi, jó magyar példabeszédet: „jobb a sűrű garas, a ritka forintnál“, — másrészt a természeti erők azon általános tulajdonát, hogy túlerőltetve, hasznavehetetlenekké lesznek.

Realis irány a művészetben nem a „sokrátörekvés“, hanem a kevés, de tökéletes alkotás utáni vágy. A szobrász, a festő stb. nem akkor tesz hasznót az emberiségnek, ha sokat dolgozik, de ha művein (ha kevesebbet is teremt) a „műremek“ megkivántató kellei félreismerhetlenül megláthatók. Az író nem akkor tesz hasznót az irodalomnak, ha minél többet, úgyszólván „napi szükségletre“ dolgozik, hanem ha az eszme kivitelét a „classicitás“ igényeinek megfelelőleg igyekszik eszközölni. Tehát nem a „tömeg“, hanem a kivitel tökélye dönt a művészetben és irodalomban. A tudományban pedig, hogy inkább kevesebbet alaposan, mint sokat bizonytalanul.

Realis irány a vállalkozóknál az, ha nem kapnak minden vállalatba, melyből haszon „néz ki“, melyben nyereség mutatkozik, a nélkül, hogy komolyan megfontolják, ha valjon képesek lesznek-e minden követelményeknek megfelelni, kibírják-e a „befektetéseket“, — vagy a mire mindig számítaniok kell, ha szerencsétlenül megy a vállalat, nem roskadnak-e össze csapásai alatt? Egy jó hadvezér mindig gondol arra, hogy ha megveretik, fedve legyen; — az olyan „reskirozó“, mindent kockáztatató eljárásnak, — csak az elvetemedett játékosnál van helye, a ki, ha sikerül, örülten tombol és dőzsöl, ha nem, — pisztolyt ragad, vagy vízbe ugrik, vagy cyanalít kóstol.

Tehát: „quid quid agis, prudenter agas, et respice finem!“ Mert a mint a dicső hőst a csaták oroszánát I. Napoleont megbuktatta (Hugo Viktor szerint) a csaták „quid obscuruma“, úgy tönkre megy más kisebb túlmerész vállalat, insolid üzlet is, a világ folyásának kérélhetlen logikája alatt.

Hogy ezen logika hogyan és miképpen működik, az éppen a napok „quid obscuruma“, azt mi nem tudhatjuk, de miután eredményében láthatjuk: tanuljuk becsülni, félni, és ne merjük megvetni, mert legyőzhetlen az, s a Pandora szelenczéjéhez hasonló bőséggel küldi a csapásokat arra, a kit tönkresilányítani akar.

Ezen általunk nem érthető s csak eredményeiben szemlélhető titkos okozati összefüggés, mely az egyes események és a világtörténelem fonalát fonja s mely kérélhetlen szigorral sújt le minden „insolid“ üzletet, törekvést, minden vakmerő „számítást“, tanítson bennünket arra, hogy csakis a solid

munkának, — a becsületes keresetnek van jövője s csakis a realis iránynak értéke és érdeme.

Legyünk tehát „realis“-ak, — illetőleg „realisták“-k.

Igaz ugyan, hogy ezen illetően eljárásunk nagyon „nyárspolgárszerű“ és sokszor illettek gúnynyal a „genialitás“-t és mindenben eredetiséget, érdekes különbséget szenvedő vagy nagyurhatnám és a „Schöngesterei“-nak hódoló világiak által, — de hát az minket ne zavarjon.

Azt mondja egy régi magyar szó:

„Bocskorban szerezni,
Csizmában költeni
Válik becsületedre.“

Mindig jobb, ha az emberek azért rónak meg, a mi igaz javunkra válik, mintha dicsérik az üres látszatot rajtunk, és jobb ha irigyelnek, irigységből gúnyolnak, — mint ha okkal szánnak.

És van a realis iránynak egy kitünő tulajdona s ez az, hogy számokkal czáfolhatja meg a gúnyolódókat, és pedig legyőzhetlenül, mert „a számok nem csalnak!“ mig az ábrándozás, — hazánk nagy bölcsé Deák Ferencz szavaival szólva: „az élet megrontója, mely kancsalul festett egekbe néz!“

Az Eperjes városi színház története.

Az 1881-ki április hó 27-én a városi közgyűlésen felolvasott s e lapok hasábjain közölni határozottatott jelentés, melyben „a színház-építő választmány“ beszámol s a mely Kyss Géza ékeszavu városi jegyző szakavatott tollából került ki, a következő:

Tekintetes városi közgyűlés!

Uj színházunk rendeltetésének immár átadva lévén, alólírott bizottság kötelességének tartja működéséről s illetőleg a színház keletkezéséről s megnyitására a tek. közgyűlésnek legalább főbb vonásokban jelentést tenni.

A korszellem színvonalán álló embernek az képezi egyik főjellemonását, hogy egysúlyt igyekszik létrehozni anyagi és szellemi érdekei és igényei között. A mai kor embere nem éri be azzal, hogy anyagi szükségleteit kielégítse; lényének nemesebb része azon világ felé vonzza, mely a köznapi ügyes-bajos dolgokon, a kenyérkeresetre irányult foglalkozáson, szóval az anyagiságon felülemelkedik s e világ: a szellemi szükségletek és szellemi élvezetek világa, mely a napi fáradozásokban ellankadt léleknek új feszerőt és üdülést nyújt, eredményeiben nemesítőleg hat.

Egyik legkitünőbb eszköz e cél elérésére a színház; felismerték ezt a hajdankor művelt népei — a görögök és rómaiak, kik az utóvilág által méltán csodált nagyszerű színházakat építettek — s közmondásossá váltak a római nép kíváncsi, melyeket e három szóba foglalt össze: Panem et circenses!

De a mondottakból magyarázható ki azon tény is, hogy pl. a világ legrealisabb népe, az amerikai, óriási összegeket költ színházakra s hogy a színházak a legtöbb államban kormányi, így nemzeti támogatásban és segélyben részesülnek.

Fokozott jelentősége van a színházaknak hazánkban, mivel itt az általános művelődési misszió kívül nemzeti hivatást is kell teljesíteniük. Innen van, hogy minden egyes új színházat, mely a vidéken a magyar múzsa részére avattatik fel, örömmel üdvözöl az egész haza, mert minden ilyen új közintézet nemzetiségünk védbástyájának megannyi új alkatrészeként tekinthető.

Innen van az is, hogy az eperjesi színház megnyitása is eseményt képezett a hazában, mely általános érdeklődést keltett fel maga iránt.

Városunkban már évek óta közóhaj tárgyát képezte egy állandó színház létesítése. Nyilvánult ez óhaj többeknek s kivált Rajner Vilmos ur törekvése által, ki elismerésre méltó buzgalommal fáradozott műkedvelői előadások rendezése körül, melyeknek tiszta jövedelme egy, a színház tervére és az előmunkálatokra szánt alap létesítésére fordított.

Concrét alakot azonban csak akkor öltött ezen törekvés, midőn Kubinyi Albert városi képviselő indítványa folytán — az 1877-ik évi május hó 27-én tartott városi közgyűlés — egy többtagu választmányt oly megbizással küldött ki, hogy a „Fekete sas“-hoz címzett vendéglő szükségesnek bizonyult korszerű átalakítása tárgyában véleményét adjon.

Ezen bizottság kebelében ugyan is érvényre emelkedett azon eszme, hogy a „Fekete sas“ átalakításának alkalmát egy állandó színház létesítésére kell felhasználni, annál is inkább, minthogy az egész nagy épületnek vendéglővé való kiépítése egyrészt fölösleges, másrészt pedig tisztában voltak a bizottság tagjai önmagokkal az iránt, hogy a kínálkozó alkalom elszalasztása esetében a színház létesítésének eszméjét a jövőendő nemzedékekre kellend hagyományképen áthárítani.

Hosszabb eszmecsere után a bizottság oly véleménnyel lépett a városi közgyűlés elé, hogy a „Fekete sas“ épületét korszerűen akként tartja átalakítandónak, hogy egyik része vendéglőnek, másik része ellenben színháznak kiépíttessék.

Ezzel meg volt téve az első határozott lépés. A bizottság ennek következtében érintkezésbe helyezkedett Répászky Mihály kassai építészrel, ki a „Fekete sas“ átalakítására nézve kétféle tervvázlatot készített és pedig egyet azon esetre, ha az egész épület szállodává, egy másikat ellenben azon esetre, ha az épületnek csak egyik része építtetnék ki szállodává, másik része pedig színházzá.

Akkor az építész az egész építkezés költségviselését mintegy 46.000 frtra tette, megjegyezvén, hogy az épület egyik részének színházi czélokra való kiépítése esetében a költség mintegy háromszor forinttal kevesebbet teend.

Mindez a közgyűlésnek bejelentetvén, annak 1877. évi augusztus hó 16-án 3381. sz. a. hozott határozata oda irányult, hogy a pénzügyi s gazd. szakosztály megbizatik, miszerint az ügyet az építész bevonásával folytatólag behatóan tanulmányozza s készíttessen részletes terveket és költségvetéseket különösen azon esetre nézve is, ha a színház kiépítése határozatnak el, megjegyeztetvén, hogy a közgyűlés a választmány által kifejtettek alapján szintén azon álláspontra helyezkedett, hogy a „Fekete sas“ gyökeres átalakítást mulhatlanul igényel.

A kivánt részletes tervek elkészülvén, a v. közgyűlés 1878-ik év márczius hó 23-án 1376. sz. a. hozott határozatával hosszas élénk eszmecsere után, melynek alkalmával kivált Jelenik-Almássy István, dr. Schmidt Gyula és Kubinyi Albert képviselő urak voltak a színház ügyének lelkes szószólói, az előterjesztett két rendbeli terv közül azt fogadta el, mely a színházat is magában foglalta. Az építkezés keresztülvitelére a magyarorszári banknál megindított kölcsöntgyűlet kedvezőleg lebonyolítottván, annak foganatosításával a pénzügyi s gazd. szakosztály bizott meg. A színház berendezésének és felszerelésének ügye ellenben a dolog természeténél fogva az ügy külön tanulmányozását, gyakori ülésezést és folytonos utánjárást igényelvén, ennek keresztülvitelére a polgármester elnöklete alatt egy agilis szűkebb körű bizottság, a „színházépítő választmány“ lón kiküldve Jelenik-Almássy István, dr. Schmidt Gyula, Kubinyi Albert és Kys Géza személyében.

(Vége köv.)

Adókiadó bizottság.

T. szerkesztő ur!

A f. évi május hó 7-én 19. sz. alatt kiadott „Eperjesi Lapok“ című helybeli hetilapban, a különféle rovatában, az adókiadó bizottság czime alatt R. G. aláírással egy cikk jelent meg, mely igazítást, de bővítést is igényel annyiban, a mennyiben ezen hetilapot nem csak eperjesvárosiak, hanem a vidékiek is olvassák, és pedig olyanok, kiket az adókiadó bizottság működése, a megállapított sorrend szerint a következő: 1. Május 12., 13., 14., 16., 17., 18., 19., 20. és 21-kén fog az eperjesi III. oszt. adó tárgyalatni. 2. Május 23-kán Nagy-Sáros nagy község összes adója. 3. Május 24-kén Kis-Sáros körjegyzőséghez tartozó községek Orkuta és Kapi községeivel együtt. 4. Május 25-kén a berthóti körjegyzőségi községek kereseti adója. 5. Május 26-kán sároki körjegyzőségi községek kereseti adója. 6. Május 27-én alsó-sebesei körjegyzőségi községek kereseti adója. 7. Május 30-kán a soóvári körjegyzőségi községek kereseti adója. 8. Május 31-én a kendei körjegyzőségi községek kereseti adója. 9. Junius 1-én a lemesi körjegyzőségi községek kereseti adója. 10. Junius 2-án a bogdányi körjegyzőségi községek kereseti adója. 11. Junius 3-án a köszegi körjegyzőségi községek kereseti adója. 12. Junius 4-én a keczer-pekléni körjegyzőségi községek kereseti adója. 13. Junius 7-én a berki körjegyzőségi községek kereseti adója. 14. Junius 8., 9., 10., 11. és a mennyiben ezen 4 nap alatt tárgyalásait be nem fejezhetné, meg junius 13-kán fognak a töké utáni kamat, járadék a IV. oszt. kereseti és a nyilvános számadásra kötelezett intézetek adója megállapítatni Eperjes városát illetőleg. Egyébiránt az eddigi szokás szerint, minden egyes érdekelt adófizető irásilag, jó levele fog a tárgyalásra meghivatni. Maradván kinttűnő tisztelettel

Kardos Tivadar
adó k. b. elnök.

Színészet.

Mult szombaton Straussnak „Methuzalem herczeg“ című kedves zenéjű operette-je került színre. Krecsányi Sarolta szép és elegans Methuzalem volt s bravourral játszott. Halmayné (Pulcinella) rokonszenves hangját ez alkalommal is tudta érvényesíteni; kedves és csinos roccoherczegnő volt, csakhogy mozdulataiban és játékában nélkülözték azt az öntudatos biztosságot, minőt az ilyféle szerep megkíván; a rizsporozott coiffure alól Finum Rózi kandikált ki. Latabár (Cyprián) és Németh (Troadero fejedelme) humoros kedvöknek szabad folyást engedtek. Az előbbi kivált mint földönfutó hárfás aratot tetszést. A szép keringő- és polka-motivumok nem tévesztették el hatásukat. Elismeréssel kell még szólnunk a fényes kiállításról, melyre a derék színigazgató kiváló gondot fordított. A második felvonásbeli teremdiszlet, a hasadó hajnal piros fényétől megvilágítva, meglepően szép volt. Tetszéssel találkozott Delin karmesternek „Reggeli üdvözlőte“ is, melyet Bérczy Ödön verve-vel adott elő.

Vasárnap f. hó 8-án adatott: „A piros bugyellár“ eredeti népszimnű dalokkal és tánczzal 3 felvonásban, írta Csepregy Ferencz. Halmayné (Zsófi) ezen eleven, fiatal biróné tüzzel pattant menyecske volt s kintűnő játékával és kedves, szabatos énekével. Mellette kellemes meglepetésül a közönség számára, Bérczy Ödön (Csillag Pál) mutatta meg, milyen derekasan megállja helyét az ilyen szerepekben; népdalai sikerültek s valóban ritkán volt alkalmunk vele annyira megelégedve lenni, mint éppen ez este. Fenyéry (Török biró) találon adta a biró szerepét, hanghordozása, minikája megfelelő, egész alakítása hű volt. Latabár Kálmán és Halmay Imre (Penuás és Hajas) jó humoros alakok, Németh József (Peták) jó huszár káplár, Rác Gyula (Lajcsi) élethű cigány-legény volt.

Hétfőn, május 9-kén, Rudolf trónörökös nászünnepélyének előestéjén, rendkívüli díszelőadásul adatott: „Prolog“ drámai költemény 1 felv. néma-képlettel, írta Lévy István tanár. — A mű szerzője a Dr. Várady Antal nyomán halad és rövid, de jellemző vonásokban feltüntetvén a magyar nemzet fejlődésében, történelmében korszakalkotó férfiak érdemeit, végül a koronázott királyi dicső uralmát jellemzi s Ó Felségének jelleméből, tetteiből meríti a biztatót, a buzdítót s elmondja trónörökös Ó fensége örömműnypén, mint a nemzet szájából kelő óhajtat: „Szeressétek a magyar nemzetet!“ Az eszme jó, kivitele találó s szerző ügyes összeállítást tüntetett fel — az irály egyszerű, de megfelelően nemes. A szerző méltán megérdemelte a többszörös kihívást, melyben részesült, ugyszint a Magyarország nemtőjét híven feltüntető Kövesy Sarolta is, kinek szavalata, előadása, alakítása kifogástalan volt, mint végül az ügyes gondos rendező Krecsányi Ignác is.

Ezt követte egy: „Magyar népjelenés“ a sokasos dalokkal, tánczzal, melynek főképen a körmagyart lejtő párokat illeti meg az elismerés. — (Krecsányiné, Halmayné, Závodszy Teréz stb. Ditye, Latabár Kálmán, Halmay Imre stb.)

A befejezésül adott 1 felvonásos vig operette: „A pajkos diákok“ (Suppétól) sikerének biztositásához első sorban Németh József (Geyer uszorás) sikerült alakítása, a ki az uszorás alakját élethíven tüntette fel, továbbá Krecsányi Sarolta (Frinke) és (Brandt) Halmayné kellemes éneke és nagyhatású (!) szonoklatai, találó játéka, Bérczy Ödön (Antal) és (Lizi) Szávics Ilka igyekezete; Latabár Kálmán (Fleck) humoros eleven alakja és Fenyéri (korcsmáros) szerephűsége járult.

Kedden „Magdolna“, Wilkie Collins és C. Whexel 4 felvonásos szimnűve adatott elő. Iránydarab, melynek hősnője egy fiatal leány, kit mostoha körülmények lejtőre kényszerítenek ugyan, de a kinek lelkelete megőrzi veleszületett nemeségét, mint az arany, mely a tűzben a hozzátapodt salaktól megtisztul. Merrick Mary, a szegény munkásnő téved ugyan, de alapszabán nemes lényénél fogva beismeri tévedéseit és hibáit s kész lemondani jólétéről, fényéről, sőt inkább kiteszi magát mindazok megvetésének, kik megszerették és becsülni tanulták, semhogy azok rovására emelkedjék oda, honnan őt a kedvezőtlen sors száműzte. A bűnös Magdolna megtér s elhatározása: életét a vezeklésnek szentelni. De ez nem volna kielégítő befejezés; a megtért tehát végre elveszi jutalmát; egy szerető, tetőtől talpig derék férfiú nevével lesz. A szerep szép, de számos nehézséget gördít a személyesítő elé. Kövesi Sarolta fényesen győzedelmeskedett e nehézségeken s remekül oldotta meg nehéz feladatát. Alakítása elejétől végig egy tökéletesen átgondolt s ritka következetesség-

gel és erővel keresztülvitt lélektani tanulmány volt. Gyönyörű, terjedelmes organuma minden modulatióra képes; lélekteljes szemében majd az indulat lángja lobogott, majd az eszedelés, a bánat, a névtelen fájdalom tükröződött. Arczjátéka kintűnő, mozdulatai mesterkéletlenek és természetesek. Szóval e szereplése a fiatal művésznőnek minden kétség fölé helyezé, hogy ő is azon kevesek közé tartozik, kiket Apollo homlokon csókolt. „Magdolna“ kétségkivül fénypontját képezte az évad eddigi szakának, a közönség mélyen meg volt hatva; könnyezett és a legfeszültebb figyelemmel kísérte a darab fejlődését s viharos tapsokkal jutalmazta a pályája elején is már ennyire kiváló tehetséges hölgyet. Kövesi Saroltán kívül Abonyit (Gray), Halmayt (Holmkroft) és Krecsányinét (Edith) emeljük ki.

Szerdán, május 11-én: „Az új háziur“, bohózat 5 emeletben írta Henry Chivot került színre. Már hiszen igaz, hogy a bohózatnak bohónak kell lennie, — de még a bohózatnak sem szabad azt a határt átlépnie, melyen túl a szimnűnek nincs jogosultsága. A frivolitás azon foka, mértéke, mely e darabban kézzelfoghatólag tűnik elő, a szimnűvet már képtelenné teszi arra, a mi egyik fő hivatása — a kedélyképzésre. — Ezen túlhajtás — viszszatetsző. — A darab különben végtelen mulattató, kaczagásra kész minden egyes jelenete, alakja, és a közönség valóban folytonos, általános derültségben nézte — az új háziur bohózatot keserveit, viszontagságait. — Németh József (Blondó) elemében volt, híven színezett, jól alakított. — Váczy Vilma megállotta helyét (mint Blondóné). — Halmay (Dütilyöl) és Latabár (Biflárdini) kiemelték szerepeik jellemző vonásait és éppen szerephűségök által hatottak. — Csatár (Boraméda) találon alakított, — Fenyéry Mór (Bonpérié) jól fogta fel szerepét, hanghordozásban, magaviseletben, szóban, tettben híven tükröztette vissza a minden áron való óhajtó végrehajtó alakját. — Krecsányiné kedves bárónő volt s szerepét jól adta, nemkülönben Rác Gyula (Már-tén) a fürge öreg, élelmes fodrász.

A többi szereplő is igyekezett s az est kellemesen telt el.

Csütörtökön, Krecsányi Sarolta, a kintűnő operette-primadonna jutalmul „Boccaccio“ került színre. A közönség zajos tapsokkal üdvözölte őt.

Különfélék.

Sárosmege üdvözlő feliratai, melyeket Rudolf főherczeg és Stefánia főherczegnő Ó Fenségeiknek egybekelése alkalmából a felséges örömszüllőkhöz s a fenséges ifju házaspárhoz intéz, díszalbumok alakjában Posner K. L. budapesti gyárában készült. E díszalbumok valóban pompás kiállítások; a királyi párnak szóló sötétpiros, a főherczegi párnak szóló fehér bársony borítékkal van ellátva, s gyönyörű zománc munkában a megye czímerét viseli középen; a belső czímlap mindkettőn fehér selyemből készült, s rajta festői csoportoztatban a három bekebelezett sz. kir. város: Eperjes, Bártfa és Kis-Szeben színezett czímerei, ezek alatt pedig a király és királynő — illetve trónörökös és trónörökösne nevének összefont kezdőbetűi láthatók. Miután a királyi pár budapesti látogatása elmaradt, az egyik díszalbum a miniszterelnökség útján küldetik el rendeltetése helyére; a másodikat — az ifju főherczegi párnak szólót — a közgyűlés által alakított tisztelegő küldöttség, melynek körülbelül 25 tagja fog a küldetésben eljárni — adandja át.

Sárosmege közigazgatási bizottsága f. hó 11-én tartotta e havi rendes ülését, mely alkalommal az erdőügyi felebbezési bíróság végleg megalakult s tagjai az előirt esküt letették.

Sárosmege csendbiztosává néhai Prihoda Vilmos helyére főispán ur által Dzurányi Béla neveztetett ki; az ujon kinevezett csendbiztos f. hó 13-án tette le tiszti esküjét.

A magyar történelmi társulat Pulszky Ferencz elnöklete alatt május 5-én ülést tartott, melyben többek között a társulat ez évi kirándulása idejeül augusztus hó 20—31. közti idő tüzetett ki. — Szolgáljon ez figyelmeztetésül arra nézve, mikorára kell mindennel elkészülnünk, hogy vendégeinket méltóan fogadhassuk.

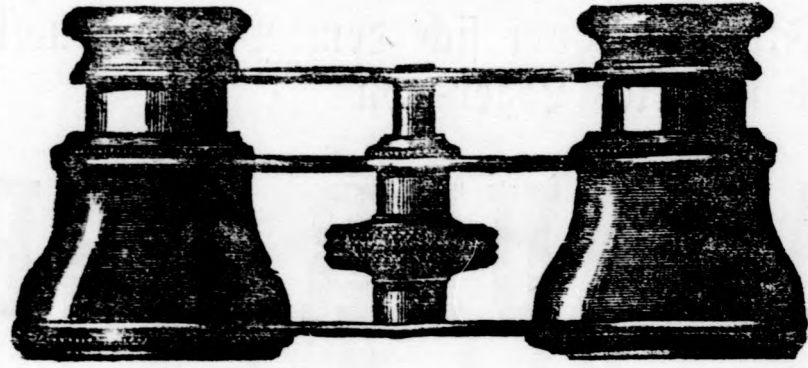
Képviselő választás. Lapunk nem lévén politikai lap, annál kevésbbé pártorganum, tisztünk-höz képest csak a tények objectiv elmondására szoritkozunk ezen kérdésben, mint tettük azt eddig-el is minden legkisebb részrehajlás nélkül. Tehát, az időbeli egymásutánt megtartva, felemlítjük, hogy az alsó-tárczai választókerület azon számos választói, kik Tisza Kálmánt kivánták fel-leptetni követjelöltül, f. hó 8-kán d. u. 3 órakor a „Sörház“-ban megjelenvén, Podhorányi Nándor elnökke, Lasztkay László alelnökke s Dr. Glück Lipót jegyzővé választása után, szervezkedtek. Tisza Kálmánt nagy lelkesedéssel jelöltjüknek kiáltották s a további teendők elintézésére egy 40 tagú bizottságot küldöttek ki. — Délutáni 4 órakor pedig a Dr. Berzeviczy Albertet megválasztani óhajtok tartottak a „Fekete Sas“ nagytermében egy igen látogatott nagy gyűlést. (A karnatok s a nagy terem zsúfolásig megteltek.) Nuber Sándor ezt megnyitván, elnökke való megválasztatása

Folytatás a mellékleten.

Ujonnan alapított látszerészeti intézet.

Budapest,
Dorottya-utca 5.

Budapest,
Dorottya-utca 5.

WALDSTEIN SIMON

cs. kir. udvari látszerész. Bécs, Kohlmarkt 5.

Budapest, Dorottya-utca 5. szám.

Színházi látesővek, minden magasságban és különféle foglaltványban, a legjobb achromatikai üvegekkel.
 bőr, nikel, tekenősbéka, elefántcsont, aluminium, gyöngyházban
 5 frtól 12-ig 6 frtól 14-ig 12 forinttól 24-ig 14 frtól 24-ig 22 frtól 50-ig 18 forinttól 30-ig
Szemüvegek, a legfinomabbá csiszolt üveggel és szolid foglaltványban,
 aczél, szarú, láthatatlan, ezüst, tekenősbéka, aranyban
 1 frt 50-2 frt 50-ig 1.50-2 frtig 2-3 frt 50-ig 3-5 frtig 5-8 frtig 5-18 frtig
Orresiptetők, legujabb szerkezettel, (Pince neze) szarú, aczél, ezüst, tekenősbéka, arany, láthatatlan,
 1.50-2 frtig 1.50-3 frtig 3-5 frtig 3.50-5 forintig 8-15 frtig 2.50-7 frtig.

Ablak-hőmérők 1.50, 1.80, 2.—, 2.50, egész 5 frtig átlátszó fokozattal.

Szoba-hőmérők, 1.—, 1.20, 1.80, 2.—, 2.50, 3.—, egész 5 frtig.

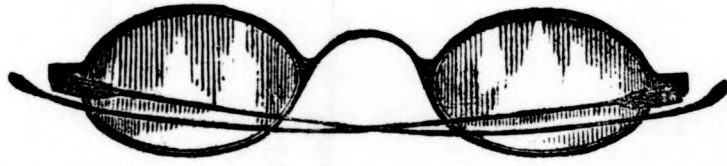
Orvosi hőmérők, testmelegség meghatározására 3-7.50-ig.

Stereoskopok 3 frtól 20 frtig. **Ütemjelző** csengővel vagy anélkül. — Katonáság részére: Kettős csövek színház és tábori használatra, legujabb szerkezettel 6. 8, egész 12 üveggel 14 frtól fölfelé.

Távcsövek, mikroszkopok, nagyítóüveg, olvasó-üvegek, valódi hegyi-kristály szemüvegek és lorgnettekben párja 5 frt.

■ Vidéki megrendelések a leggondosabban teljesítettek. — Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

86 5-10

MAGYAR-FRANCZIA BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

(alapja 8 millió forint teljesen befizetve négy millió forint aranyban.)

Alólirt eperjesi főügynökség felhívja

a t. gazdaközöniséget vetései jégbiztosítására.

A magyar-francia biztosító részvény-társaság idei árszabási módja a tavalyihoz teljesen hasonló, a t. gazdaközöniség, ha vetései jégkárt nem szenvedtek, ez idén is a szabályszerű

dijaknak csak felét fizeti

kár esetén, de csakis a károsult tábláktól a szabályszerű díjak másik fele után fizetendő, de csakis 5% felüli kárnál.

A magyar-francia biztosító részvény-társaság a t. gazdaközöniség előnyére az idén következő UJABB kedvezményeket nyújtja:

- biztosítási ajánlatokat jégverés ellen is elfogad hat évre úgy, hogy a 6-ik évet a gazda ingyen élvezi;
- itt következő egységi árakat állapított meg, melyek a kártérítés alkalmával irányadók maradnak, még akkor is, ha a piaci árak a kár idején alacsonyabbak is, u. m.: buza 12 frt, rozs 10 frt, árpa 8 frt stb. Ezen árakon belül a biztosítás tetszés szerint eszközölhető;
- a kárbecslésnél, az elnök-választás körüli nehézségek esetén, elnököt az illetékes bíróság nevezi ki;
- ha a vetést aratás közben éri jégverés, az aratás megszakítás nélkül folytatható, egy próba terület meghagyása mellett.

Kitűnik ebből, hogy a magyar-francia biztosító részvény-társaság idei jégbiztosítási díjai is absolute olcsóbbak és feltételei kedvezőbbek, mint bármely más társaságnál.

Bővebb felvilágosítást nyújt és biztosítási ajánlatokat elfogad az alantirt főügynökség, valamint helybeli és vidéki ügynökei.

A magyar-francia biztosító-társaság

eperjesi főügynöksége:

EPERJESI TAKARÉKPÉNZTÁR.

96 2-3

Pain-Expeller
horgonnyal
nagyon jó háziszser.

A ki e kitérés szert csak egyszer, péld. köszvény, csúsz, tag-szakgatás, reumatikus fogfájás stb. ellen használta, szívesen ajánlja tovább. E körülmény nagyon jellemző a Pain-Expeller jószágára nézve, valamint csak is annak tulajdonítható, hogy e szer Magyarországon is minden reklám nélkül oly nagy szerű elterjedésnek örvend.
 Kapható 40 és 70 krajczáros üvegekben Budapest: a fűraktárnok Török J. urnál, Eperjesen: Schmidt K., Bártfán: Sokalszki József gyógyszerész uraknál és csaknem minden nagyobb város gyógyszerüzében. 32 8-11

Auswanderung!

Die Königl. Belgischen Postdampfer der „RED STAR LINE“ fahren jeden Samstag DIRECT von ANTWERPEN nach

NEW-YORK & PHILADELPHIA.

Ausgezeichnete Dampfer mit vorzüglicher Einrichtung für Passagiers aller Classen. Deutsche Bedienung und Arzt auf jedem Schiff. — Preise ermässigt.

Man wende sich an „B. von der Becke & Marsily“ in ANTWERPEN oder G. KOZÁK in KASCHAU.

15 9

Nyomatott az „Eperjesi Bankgyűlés“ gyorsajtóján Eperjesen.

után, a nagyszámú választók kívánatára egy Kubinyi Aurél vezetésével kiküldött 5 tagú bizottságot (id. Desseffy, L., Koszka V., Kyss G. és Haupt G.) küldött ki a nagy lelkesedéssel jelöltnek kiküldött Dr. Berzeviczy Albert meghívására. Mire a jelölt nagy éljenzés közben a gyűlésben megjelenve, nagyszabású programbeszédet mondott, mely gyakran lett zajos „éljen“-kiáltások által tébbszakitva. Álláspontját jelezvén, (sz. e. párti) kiemelte egyszersmind azt is, hogy specialiter mint Eperjes városának is képviselője, mit s miként készül a város érdekében tenni. — A jelölt a nép képviselőinek szláv nyelvén mondotta el röviden programját. Mire a gyűlés a jelölt életével szét oszlott.

Követválasztás. Zichy Jenő grófot Székesfehérvár választó polgárai pártkülömbőség nélkül képviselőjelöltjükké kiáltottak ki. — Szívvel örvendenék, ha hazánk ezen nagy fiának a képviselőházban is alkalmá nyílnék, magasztos reformeszméinek proselytákat szerezni. Az országnak volna abból haszna!

Kivilágítás. Az országos örömnepben, május 10-kén, falragaszok hirdették előre a kivilágítást, különben pedig az ünnepies színezet, melyet a napon, mint Rudolf trónörökös Ő Fensége esküvője napján, városunk magára öltött, mindenkit figyelmeztetett arra, hogy szokatlan nagy öröm napja van. A katonai dísz egyenruhák, az isteni tiszteltek, a lobogók, mindez azt jelentette, hogy városunk szívvel, lélekkel vesz részt Felsőmagyarországi Királya örömeiben. A kivilágítás fényesen sikerült.

Németh József, színházunk egyik legtehetségesebb tagjának kedden tartandó jutalomjátékára, melyen „Faust, vagyis az ördög cimborája“ című nagy látványos operette kerül színpadra, felhívjuk a t. közönség becses figyelmét.

Alapszabályok megerősítése. A m. k. belügyminister a szokásos záradékkal az évi 20529-ik sz. a. megerősítette a sárosmegyei népnevelési egyesület alapszabályait.

Vasut. Figyelmeztetjük a t. utazó közönséget a lapunk mai számában is foglalt s május 15-től érvényes új vasuti menetrendre!

Szivar. Nincs többé pengőkracjáros pénz sem, szivar sem. A másfél kracjáros szivarok, melyeknek egy magyar városban (Ungv.) polgármester szivar a neve, f. hó 1-től két kracjárosokká lettek. Oda a „dragaderos“ élvezet. Ha ugyan az volt?

Majális. A helybeli ev. collegium gymn. ifjusága folyó hó 18-án azaz szerdán a cseméthei fürdőben tavaszi mulatságot, majalíst tart. Szép időt kívánunk a kedves ifjuságnak ezen várvavárt napra, a jó kedv meg lesz úgy is. Ne zavarja semmi kellemetlenség sem az ég, sem az ember részéről az ártatlan örömet.

Gólyahír. Május 10-kén, kedden, abban a fagyos, borús, kellemetlen időben, mely bizonyára sok alkalmatlanságot szerzett az országos örömnep minden lelkes megülőjének, — gólyák szállongtak városunk felett, — s ha a nép észjárását követjük, abból, hogy éjszakfelé tartottak, arra kellene következtetnünk, hogy jobb idő lesz. Megválnak, kivirít-e a „gólya-hír“?

Színház. Az Eperjes városi színház ünnepélyes megnyitása alkalmából rendezett előadások részletes számadását vettük és ha lapunk tere engedi, valamely következő számban lehetőleg egész terjedelmében közölni is fogjuk, most azonban csak a tiszta jövedelemnek feltüntetésével kell beérnünk. Bevételet összege 2439 frt 80 kr. kiadatott 1511 frt 49 kr. s így tehát az összes tiszta bevétel 928 frt 21 krt tesz. Ehez járul még a táncmulatság tiszta jövedelme 58 frt 06 kr. Színházi alapunk tehát szépen növekedett!

Nagylelkű adomány. A hírlapírói nyugdíjintézet végrehajtó bizottsága elnökének idős Desseffy Miklós gróf ezer forintot küldött át a nyugdíjintézet alap számára. E nemeslelkű tett minden magasztaláson felül áll és kettős becses bir azért, mert ez első jelensége annak, hogy a hírlapírói nyugdíjintézet ügye főiri köreinkben is rokonszenvre talál. Remélhető, hogy magyar főuraink követni fogják Desseffy Miklós gr. e nemes példáját. (Ell.)

Fürdőmegnyitás. Mint magánaton értesültünk, a cseméthei fürdőben a fürdőidény megnyitása május 21-kére van határozva. A két fürdői évad közül az első július 6-káig, a második júli. 6-kától augusztus 31-ig terjed.

Fürdőmegnyitás. A ránk-herlányi kincstári ásványfürdőben a fürdőidény folyó hó 22-én nyílik meg, és fürdőorvossá újlag az előnyösen ismert fiatal orvos dr. Szezhlo Gusztáv ur, városunk szülötte nevezetett ki.

A t. ez. szülék és gyámokhoz a budapesti állami közép ipartanoda igazgatóságától. Hogy azon iparos tanoncok és segédek is — a kik régebben valamelyik közép iskolának csak két-három osztályát végezték s azóta a gyakorlatban vannak — beléphessenek az állami közép ipartanodába: felkéretnek a t. ez. szülék és gyámok, hogy a felvételi vizsgát illető felvilágosításért mielőbb szíveskedjenek az igazgatósághoz fordulni, hogy az érdekeltek a jövő tanév elején tartandó felvételi vizsgára kellően elkészülhessenek, mert csak sikeres vizsga alapján vehetők fel.

Munkácsy párisi palotájában mult hó 27-én tűz ütött ki; a tűz Munkácsyné — ki még betegségben fekszik, — ápolónőjének szobájában keletkezett az által, hogy a lámpa lángja túlmagas lánggal lobogott, és az alacsony szoba posztómenyeretét fölgyújtá, — a tűz nagy gyorsasággal terjedt el az egész szobán. Munkácsy észrevette a veszélyt, s legelőbb beteg nejét kapta ölebe s vitte le a kapus páholyába, majd az elősietett tüzoltók segítségével elfojtották a pusztító elem terjedését úgy, hogy a palota legnagyobb részét meg lehetett menteni. A Munkácsyné ápolónője súlyos égési sebeket szenvedett.

A méhek kitünő szellemi tehetségéről egy érdekes közleményt hoz egy amerikai lap. Uj-déli-Wales egy meleg, száraz völgyében a mult évben a szárazság igen hosszú tartamu volt és a méhek nagyon szenvedtek vízhiányban ez idő alatt. Ez évben, mivel szintén hasonló körülménytől tartottak, a sejtek egy része minden kasban tiszta vízzel volt megtöltve méz helyett.

Az állami és államilag segélyezett községi iskolákban működő tanítók a közokt. miniszternek egy legközelebb kibocsátott szabályrendelete értelmében ötödévi pótlékban részesítettek. Ezen pótlék a minimális fizetés 10 százalékában állapítatik meg a 30-ik szolgálati évig minden ötödik évben. Hol az előléptetés oly ritka, mint a tanítói pályán, ezen intézkedést az illetők csak örömmel fogadják s nemes munkájukért meg is érdemlik. Mi azonban óhajtjuk, hogy ez csak kezdet legyen és minél előbb a többi államilag nem segélyezett községi és felekezeti tanítókra is kiterjesztessék.

Hős legény. A mult vasárnap május 1-én egy illuminált kocsi legény, tartalékos katona, ködös állapotában, egy lakadalmi ünnep zavarásaért perlekedésbe eredett a háborgatottakkal, mire azután azok katonai segélyért mentek, melynek azután a hős is engedelmessé válni kényszerült, mert az ő tetteire felelősen olyan tetleges rendreutasítást nyert, hogy az ő forró vére is lehűlt. Az utczán mulatságot kereső gyerekek azután — akadtak néznievalóra, a mint a piaczon ment véresen fedezet alatt.

Megjelent. A Révai testvérek budapesti kiadóhivatalában megjelent a világhírű utazások könyvtárának 2-ik füzeté, mely gróf Széchenyi Béla keleti utazása leírásának (képekkel) folytatását tartalmazza. (Kreitner Gusztávól).

Közgazdaság

Az „Első Magyar általános biztosító társaság“ itthon.

A biztosító Magyar közönség figyelmébe. Nemzetek feltámadása, erkölcsi s anyagi emelkedése csak nemzeti alapon, honfiak hazafias lelkesültsége által várható.

Azért egy-egy hazafias, jóra való eszme felkarolása, annak a hazában való meggyökereztetése erkölcsi kötelessége mindazoknak, kik a jó eszme tényezőiként szerepelnek.

A nagy világon e hazán kívül nincsen számunkra hely. Itt kell élnünk s közreműködünk a hon területén.

Csak magyarok legyünk! kiáltja oda a nemzet egyik hírneves költője a nemzetnek.

Ebben rejlik azon talizmán, mely biztosítja a sok nemzetiség között nemzeti lételünket.

Szegény, elcsigázott, anyagilag sülyedt nép-nél vajmi gyenge lábón áll az alkotmányos szabadság garantiája is; azért pártolni a honi ipart, előmozdítani a hazai vállalatok magasztos ügyét, — ez az, amitől a nemzet anyagi izmosodása s így alkotmányos szabadságunk szilárdulása is várható.

Hanem hát régi, megrögzött szokásunk az nekünk magyaroknak, hogy nálunk igen gyakran aranybányára lel az idegen, külföldi vállalat, a mely kiviszi idegenbe drága pénzünket, s a pártolás hiánya tönkre silányítja iparunkat.

Hogy a sok közül csak példát hozunk fel, itt van a sok idegen biztosító-társaság is; amelyek révén szintén temérdek pénzünk vándorol ki tőlünk idegenbe.

És Isten bocsássa is meg némely falusi ügynök, mester, tanító, jegyző s több másféle hályogos szemű proselytának bűnét, akik még a nép között a mellett buzdítgatnak is, hogy holmi idegen: trieszti vagy szláv társulatok zsebébe segítik tömni a magyar pénzt akkor, midőn van nekünk a biztosítási terén, egy becsületes multu, kimagasló intézményünk, amely a tekintély oly magas polczán áll, hogy ma már pénztékintély a társulati világban, értjük az: „Első magyar általános biztosító-társaság“-ot. Hogy a magyar nemzeti czélokra minő nagyszerű alapítványokat tesz időről-időre, s tett legújabbban is ezen társulat, arról a hazai lapok csak nem rég emlékeztek meg elismerőleg.

Ezuttal a társulat egy újabb nemzeti irányu működéséről akarunk megemlékezni.

Ugyanis az „Első magyar általános biztosító-társaság“, amely eddig lábát leginkább Magyarországon vetette ugyan meg, de behalózta azért működésével az egész osztrák monarchiát is és vezérügynökséget tartott az osztrák fővárosban, Bécsben is, újabbban, mint értesültünk, azon határozatot hozta, hogy a monarchia túlsó feléről egészen visszavonul s a bécsi vezérügynökség is át-

engedettik teljesen az újonnan alakulandó első osztrák biztosító társaságnak.

Szóval az „Első magyar“ ezután csak kizárólag magyar akar lenni, fennállva magyaremberségből, Magyarország javára, magyar honfiak támogatása mellett.

Értse meg ezt jól Magyarország minden honpolgára s kiválóan a magyar biztosító közönség!

De jó volna, ha az erkölcsi tanulságot ebből megvonnák a külföldi biztosító-társulatok is, és szépen összeszedve sátorfájukat, kivonulnának e haza területéről.

Éljenek meg ök is otthon a maguk honfiai emberségéből és ne spekuláljanak a magyar ember pénzére, holott méitőbb dolog azt a létező magyar társulatok támogatására, felvirágoztatására áldozni.

Ez így levén, az „első magyar“ csak hatványozott, elismerésre méltó cselekedetet tett újabb intézkedése által.

A példán okuljanak a idegenek s mielőbb pusztuljanak tőlünk.

Mi pedig magyarok tömörülünk erőlyvel, szívós kitartással és fokozott lelkesültséggel az „Első magyar“ — szóval a magyar társulatok mellé.

Ezt tenni honfias cselekedet; ellenben külföldit gyamolítani egy belföldi mellett, nem mutat igazi hazafias érzületre.

Pártolni a honit, annyit is tesz, mint jó hazafinak lenni, s jó hazafiak összesege képezi a hon felvirágozásának s anyagi feltámadásának legfőbb biztosítékát.

Üdvözljük az „Első magyar“-t itthon! S ezen üdvözlésünk mig egyrészt a rokonszenv nyilatkozata, másrészt azon óhajt is fejezi ki, hogy lelje fel a társulat üdvét s még ragyogóbb jövőjét itthon, a teljesen magyar pártfogás mellett s a magyar közönség s a társulat közt fejlődjen ki oly hű, biztos barátság, melyre büszke lehessen — mindegyikük. (B.)

Az Assicurazioni Generali 49-ik évi mérlege lapunk mai hirdetési rovatában található. Eszerint 1880. évben a díjbevétel 10.595,506 frt 76 krra rugott készpénzben, a tüzkar-osztály díjkötvény tárczája 1.606,933 frt 61 krral emelkedett s most 13.676,187 frt 60 kr. Az 1880-ik évben e biztosító társulat 8.004,562 frt 73 krt fizetett ki a károkért, ebből Magyarországra 1.785,209 frt 36 kr. esik. A társulat által kezelt tőkék jövedelme a mult évhez képest 128,451 frt 98 krral emelkedett 994,042 frt 92 krra, az értékpapírok árfolyamának hullámzása miatt alkotott tartalék emelkedett 211,187 frt 71 krral 500,046 frt 3 krra. A mult évben kibocsátott 1000 drb új kötvény által a társulat alaptőkéje 1.050,000 frttal emelkedett, az ezen részvényekre befizetett agio 1.009,340 frt egészen a tartalékalap javára iratott. Az élet-biztosító osztály tárczája 62.109,045 frt 67 kr. tőke és 166,724 frt 45 kr. rente, ez osztály tartalékalapja 15.449,019 frt 78 kr. A társulat a 315 frttal befizetett részvényekre ez évben 180 frank osztalékot ad aranyban. Ez igazgatótanácsba ez évben beválasztották Hegedüs Sándort is.

Szerkesztői üzenet.

X-nek . . . Nem!
Terbő Sándornak. A beküldött vers jó akaratról tanúskodik, de azért nem közölhető. — Még ha jó lett volna sem közöltük volna, mert névtelen, vagy álnév alatt beküldött műveket elvből nem közlünk. Nekünk tudnunk kell, ki az, a ki ezt, vagy amaz a közleményt írta, különben még ha olyan jó volna is, mellőzük. Ennyit a kereszt-apaságra vonatkozólag is!

Nyilttér.

Az e rovatban közlöttékért nem felelős a szerk.

Alólírottak ezennel kijelentjük, hogy a dr. Glück Lipót és Kubinyi Albert urak között fennforgott becsületbeli ügy előttünk mai napon becsületteljes módon elintéztetett.

Eperjes, 1881. évi május hó 13-án.

Schulek Gusztáv.
 Kyss Géza.

Joób Inre.
 Badn Elemér.

Vermischtes.

Trottoir. Man hat endlich am 7. d. M. auch den Straffenübergang ausgebeffert, welcher vom Collegium zu dem auf der rechten Seite der Hauptgasse gelegenen Trottoir führt. Es war gewiß schon Zeit, denn die Vöcher mitten in der Straffe haben den Wagen schon tüchtige Stöße gegeben!

Das Bergwesen in Zipfen zeigt ein bedeutendes Sinken: zufolge der Stockung in der Eisenindustrie hat ein großer Theil der Einwohner keinen Verdienst und ist gezwungen theils in Salgó-Tarján, theils in Petrozseny Arbeit zu suchen. Unter solchen Verhältnissen und wenn das Bergwesen und die Eisenindustrie nicht zu neuem Leben erwacht, werden die Zipfer Bergleute genöthigt sein ganz auszuwandern. Diefem in nationalökonomischer Hinsicht sehr großen Uebel könnte man abhelfen, wenn der Schwefelkieß, welcher aus der Gegend von Schmöllnitz größtentheils aus aractischen Gruben jährlich in mehreren tausend Zentnern in das Ausland geführt wird, im Zipfer Comitate selbst verarbeitet werden möchte. In dieser Beziehung hat das Comitát schon eine motivirte Vorlage der Regierung unterbreitet.

után, a nagyszámú választók kívánatára egy Kubinyi Aurél vezetésével kiküldött 5 tagú bizottságot (id. Dessewffy, L., Koszta V., Kyss G. és Haupt G.) küldött ki a nagy lelkesedéssel jelöltnek kiküldött Dr. Berzeviczy Albert meghívására. Mire a jelölt nagy éljenzés közben a gyűlésben megjelenven, nagyszabású programbeszédet mondott, mely gyakran lett zajos „éljen“-kiáltások által félbeszakítva. Álláspontját jelezvén, (sz. e. párti) kiemelte egyszersmind azt is, hogy specialiter mint Eperjes városának is képviselője, mit s miként készül a város érdekében tenni. — A jelölt a nép képviselőinek szláv nyelven mondotta el röviden programját. Mire a gyűlés a jelölt éltetésével szét oszlott.

Követválasztás. Zichy Jenő grótot Székesfehérvár választó polgárai pártkülömbőség nélkül képviselőjelöltjükké kiáltották ki. — Szívbeli örömeink, ha hazánk ezen nagy fiának a képviselőházban is alkalmá nyílne, magasabb reformeszméinek proselytátát szerezni. Az országnak volna abból haszna!

Kivilágítás. Az országos örömnempen, május 10-kén, falragaszok hirdették előre a kivilágítást, különben pedig az ünnepies színezet, melyet a napon, mint Rudolf trónörökös Ő Fensége esküvője napján, városunk magára öltött, mindenkit figyelemztetett arra, hogy szokatlan nagy öröm napja van. A katonai dísz egyenruhák, az isteni tisztelgetek, a lobogók, mindez azt jelentette, hogy városunk szívvel, lélekkel vesz részt Felsőmagyarországi Királya örömeiben. A kivilágítás fényesen sikerült.

Németh József, színházunk egyik legtehetségesebb tagjának kedden tartandó jutalomjátékára, melyen „Faust, vagyis az ördög czimborája“ című nagy látványos operette kerül színpadra, felhívjuk a t. közönség becses figyelmét.

Alapszabályok megerősítése. A m. k. belügyminister a szokásos zaradékkal az évi 20529-ik sz. a. megerősítette a sárosmegyei népnevelési egyelet alapszabályait.

Vasut. Figyelemztetjük a t. utazó közönséget a lapunk mai számában is foglalt s május 15-től érvényes új vasuti menetrendre!

Szivar. Nincs többé pengőkracszáros pénz sem, szivar sem. A másfél krajczáros szivarok, melyeknek egy magyar városban (Ungv.) polgármester szivar a neve, f. hó 1-től két krajczárosokká lettek. Oda a „dragaderos“ élvezet. Ha ugyan az volt?

Majális. A helybeli ev. collegium gymn. ifjusága folyó hó 18-án azaz szerdán a szeméthei fürdőben tavaszi mulatságot, majálist tart. Szép időt kívánunk a kedves ifjuságnak ezen várvárt napra, a jó kedv meg lesz ugy is. Ne zavarja semmi kellemetlenség sem az ég, sem az ember részéről az ártatlan örömet.

Gólyahír. Május 10-kén, kedden, abban a fagyos, borús, kellemetlen időben, mely bizonyára sok alkalmatlanságot szerzett az országos örömnempen minden lelkes megülőjének, — gólyák szállongtak városunk felett, — s ha a nép észjárását követjük, abból, hogy éjszaka fel tartottak, arra kellene következtetnünk, hogy jobb idő lesz. Megválnak, kivirít-e a „gólya-hír“?

Színház. Az Eperjes városi színház ünnepélyes megnyitása alkalmából rendezett előadások részletes számadását vettük és ha lapunk tere enged, valamely következő számban lehetőleg egész terjedelmében közölni is fogjuk, most azonban csak a tiszta jövedelemnek feltüntetésével kell beérnünk. Bevétel összesen 2439 frt 80 kr. kiadatott 1511 frt 49 kr. s így tehát az összes tiszta bevétel 928 frt 21 krt tesz. Ehez járul még a táncmulatság tiszta jövedelme 58 frt 06 kr. Színházi alapunk tehát szépen növekedett!

Nagylelkű adomány. A hírlapiról nyugdíjintézet végrehajtó bizottsága elnökének idős Dessewffy Miklós gróf ezer forintot küldött át a nyugdíjintézeti alap számára. E nemeslelkű tett minden magasztaláson felül áll és kettős becses bir azért, mert ez első jelensége annak, hogy a hírlapiról nyugdíjintézet ügye főúri köreinkben is rokonszenvre talál. Remélhető, hogy magyar főúraink követni fogják Dessewffy Miklós gr. e nemes példáját. (Ell.)

Fürdőmegnyitás. Mint magánaton értesültünk, a szeméthei fürdőben a fürdőidény megnyitása május 21-kére van határozva. A két fürdői évad közül az első július 6-káig, a második jul. 6-kától augusztus 31-ig terjed.

Fürdőmegnyitás. A ránk-herlányi kincstári ásványfürdőben a fürdőidény folyó hó 22-én nyílik meg, és fürdőorvosra újolag az előnyösen ismert fiatal orvos dr. Sztelho Gusztáv ur, városunk szülötte neveztetett ki.

A t. cz. szülék és gyámokhoz a budapesti állami közép ipartanoda igazgatóságától. Hogy azon iparos tanoncok és segédek is — a kik régebben valamelyik közép iskolának csak két-három osztályát végezték s azóta a gyakorlatban vannak — beléphessenek az állami közép ipartanodába: felkéretnek a t. cz. szülék és gyámok, hogy a felvételi vizsgát illető felvilágosításért mielőbb szíveskedjenek az igazgatóságához fordulni, hogy az érdekeltek a jövő tanév elején tartandó felvételi vizsgára kellően elkészülhessenek, mert csak sikeres vizsga alapján vehetők fel.

Munkácsy párisi palotájában mult hó 27-én tűz ütött ki; a tűz Munkácsy — ki még betegségben fekszik, — ápolónőjének szobájában keletkezett az által, hogy a lámpa lángja túlmagas lánggal lobogott, és az alacsony szoba posztómenyeretét fölgyújtá, — a tűz nagy gyorsasággal terjedt el az egész szobán. Munkácsy észrevette a veszélyt, s leelőbb beteg nejét kapta ölébe s vitte le a kapus páholyába, majd az elősietett tűzoltók segítségével elfojtották a pusztító elem terjedését úgy, hogy a palota legnagyobb részét meg lehetett menteni. A Munkácsy ápolónője súlyos égési sebeket szenvedett.

A méhek kitünő szellemi tehetségéről egy érdekes közleményt hoz egy amerikai lap. Új-déli-Wales egy meleg, száraz völgyében a mult évben a szárazság igen hosszú tartamu volt és a méhek nagyon szenvedtek vízhiányban ez idő alatt. Ez évben, mivel szintén hasonló körülménytől tartottak, a sejték egy része minden kasban tiszta vízzel volt megtöltve méz helyett.

Az állami és államilag segélyezett községi iskolákban működő tanítók a közokt. miniszternek egy legközelebb kibocsátott szabályrendelete értelmében ötödévi pótlékban részesítettek. Ezen pótlék a minimalis fizetés 10 százalékában állapítatik meg a 30-ik szolgálati évig minden ötödik évben. Hol az előléptetés oly ritka, mint a tanítói pályán, ezen intézkedést az illetők csak örömmel fogadják s nemes munkájukért meg is érdemlik. Mi azonban óhajtjuk, hogy ez csak kezdet legyen és minél előbb a többi államilag nem segélyezett községi és felekezeti tanítókra is kiterjesztésük.

Hős legény. A mult vasárnap május 1-én egy illuminált kocsi legény, tartalékos katona, ködös állapotban, egy lakadalmi ünnep zavarásaért perlekedésbe eredt a háborgatókkal, mire azután azok katonai segélyért mentek, melynek azután e hős is engedelmessé kényszerült, mert az ő tettelegességeire feleletül olyan tetteleges rendreutastást nyert, hogy az ő forró vére is lehűlt. Az utczán mulatságot kereső gyerekek azután — akadtak néznivalóra, a mint a piacon ment véresen fedeztet alatt.

Megjelent. A Révai testvérek budapesti kiadóhivatalában megjelent a világhírű utazások könyvtárának 2-ik füzeté, mely gróf Széchenyi Béla keleti utazása leírásának (képekkel) folytatását tartalmazza. (Kreitner Gusztávól).

Közgazdaság

Az „Első Magyar általános biztosító társaság“ itthon.

A biztosító Magyar közönség figyelmébe. Nemzetek feltámadása, erkölcsi s anyagi emelkedése csak nemzeti alapon, honfiak hazafias lelkesültsége által várható.

Azért egy-egy hazafias, jóra való eszme felkarolása, annak a hazában való meggyökereztetése erkölcsi kötelessége mindazoknak, kik a jó eszme tényezőiként szerepelnek.

A nagy világon e hazán kívül nincsen számunkra hely. Itt kell élnünk s közreműködünk a hon területén.

Csak magyarok legyünk! kiáltja oda a nemzet egyik hirneves költője a nemzetnek.

Ebben rejlik azon talizmán, mely biztosítja a sok nemzetiség között nemzeti lételünket.

Szegény, elcsigázott, anyagilag súlydelt nép-nél vajmi gyenge lábon áll az alkotmányos szabadság garantálja is; azért pártolnia a honi ipart, előmozdítani a hazai vállalatok magasztos ügyét, — ez az, amitől a nemzet anyagi izmosodása s így alkotmányos szabadságunk szilárdulása is várható.

Hanem hát régi, megrögzött szokásunk az nekünk magyaroknak, hogy nálunk igen gyakran aranybányára lel az idegen, külföldi vállalat, a mely kiválsí idegenbe drága pénzünket, s a pártolás hiánya tönkre silányítja iparunkat.

Hogy a sok közül csak példát hozunk fel, itt van a sok idegen biztosító-társaság is; amelyek révén szintén temérdek pénzünk vándorol ki tőlünk idegenbe.

És Isten bocsássa is meg némely falusi ügynök, mester, tanító, jegyző s több másféle hályagos szemű proselytának bűnét, akik még a nép között a mellett buzdígnak is, hogy holmi idegen: trieszti vagy szláv társulatok zsebébe segítik tönki a magyar pénzt akkor, midőn van nekünk a biztosítás terén, egy becsületes multu, kimagasló intézményünk, amely a tekintély oly magas polczán áll, hogy ma már pénztelintély a társulati világban, értjük az: „Első magyar általános biztosító-társaság“ ot. Hogy a magyar nemzeti czélokra minő nagyszerű alapítványokat tesz időről-időre, s tett legújabbban is ezen társulat, arról a hazai lapok csak nem rég emlékeztek meg elismerőleg.

Ezuttal a társulat egy újabb nemzeti irányu működéséről akarunk megemlékezni.

Ugyanis az „Első magyar általános biztosító-társaság“, amely eddig látát leginkább Magyarországon vetette ugyan meg, de behálózta azért működésével az egész osztrák monarchiát is és vezérügynökséget tartott az osztrák fővárosban, Bécsben is, újabbban, mint értesültünk, azon határozatot hozta, hogy a monarchia túlsó feléről egészen visszavonul s a bécsi vezérügynökség is át-

engedettik teljesen az ujonnan alakulandó első osztrák biztosító társaságnak.

Szóval az „Első magyar“ ezután csak kizárólag magyar akar lenni, fennállva magyaremberekből, Magyarország javára, magyar honfiak támogatása mellett.

Értse meg ezt jól Magyarország minden honpolgára s kiválóan a magyar biztosító közönség!

De jó volna, ha az erkölcsi tanulságot ebből megvonnák a külföldi biztosító-társulatok is, és szépen összeszedve sátorfájukat, kivonulnának e haza területéről.

Éljenek meg ők is otthon a maguk honfiai emberségéből és ne spekuláljanak a magyar ember pénzére, holott méltóbb dolog azt a létező magyar társulatok támogatására, felvirágoztatására áldozni.

Ez így levén, az „első magyar“ csak hatványozott, elismerésre méltó cselekedetet tett újabb intézkedése által.

A példán okuljanak a idegenek s mielőbb pusztuljanak tőlünk.

Mi pedig magyarok tömörülünk erőlyvel, szívós kitartással és fokozott lelkesültséggel az „Első magyar“ — szóval a magyar társulatok mellé.

Ezt tenni honfias cselekedet; ellenben külföldit gyámolítani egy belföldi mellett, nem mutat igazi hazafias érületre.

Pártolni a honit, annyit is tesz, mint jó hazafinak lenni, s jó hazafiak összesege képezi a hon felvirágzásának s anyagi feltámadásának legfőbb biztosítékát.

Üdvözljük az „Első magyar“-t itthon! S ezen üdvözlésünk mig egyrészt a rokonszeny nyilatkozata, másrészt azon óhajt is fejezi ki, hogy lelje fel a társulat üdvét s még ragyogóbb jövőjét itthon, a teljesen magyar pártfogás mellett s a magyar közönség s a társulat közt fejlődjék ki oly hű, biztos barátság, melyre büszke lehessen — mindegyikük. (B.)

Az Assicurazioni Generali 49-ik évi mérlege lapunk mai hirdetési rovatában található. Eszerint 1880. évben a díjbevétel 10.595,506 frt 76 krral rugott készpénzben, a tüzkár-osztály díjkötvény tárczája 1.606,933 frt 61 krral emelkedett s most 13.676,187 frt 60 kr. Az 1880-ik évben e biztosító társulat 8.004,562 frt 73 krt fizetett ki a károkkért, ebből Magyarországra 1.785,209 frt 36 kr. esik. A társulat által kezelt tőkék jövedelme a mult évhez képest 128,451 frt 98 krral emelkedett 994,042 frt 92 krra, az értékpapírok árfolyamának hullámsága miatt alkotott tartalék emelkedett 211,187 frt 71 krral 500,046 frt 3 krra. A mult évben kibocsátott 1000 drb új kötvény által a társulat alapítókeje 1.050,000 frttal emelkedett, az ezen részvényekre befizetett agio 1.009,340 frt egészen a tartalékalap javára iratott. Az élet-biztosító osztály tárczája 62.109,045 frt 67 kr. töké és 166,724 frt 45 kr. rente, ez osztály tartalékalapja 15.449,019 frt 78 kr. A társulat a 315 frttal befizetett részvényekre ez évben 180 frank osztalékot ad aranyban. Az igazgatótanácsba ez évben beválasztották Hegedüs Sándort is.

Szerkesztői üzenet.

X-nek . . . Nem!
Terbő Sándornak. A beküldött vers jó akaratról tanúskodik, de azért nem közölhető. — Még ha jó lett volna sem közöltük volna, mert névtelen, vagy álnév alatt beküldött műveket elvből nem közlünk. Nekünk tudnunk kell, ki az, a ki ezt, vagy amaz a közleményt írta, különben még ha olyan jó volna is, mellőzük. Ennyit a keresztapaságra vonatkozólag is!

Nyilttér.

Az e rovatban közlöttékért nem felelős a szerk.

Alólirottak ezennel kijelentjük, hogy a dr. Glück Lipót és Kubinyi Albert urak között fennforgott becsületbeli ügy előttünk mai napon becsületteljes módon elintéztetett.

Eperjes, 1881. évi május hó 13-án.

Schulek Gusztáv.
Kyss Géza.

Joób Imre.
Badn Elemér.

Vermischtes.

Trottoir. Man hat endlich am 7. d. M. auch den Straffenübergang ausbebeffert, welcher vom Collegium zu dem auf der rechten Seite der Hauptgasse gelegenen Trottoir führt. Es war gewiß schon Zeit, denn die Köcher mitten in der Straffe haben den Wagen schon tüchtige Stöße gegeben!

Das Bergweesen in Zipsen zeigt ein bedeutendes Sinken: zufolge der Stockung in der Eisenindustrie hat ein großer Theil der Einwohner keinen Verdienst und ist gezwungen theils in Salgó-Tarján, theils in Petrozsény Arbeit zu suchen. Unter solchen Verhältnissen und wenn das Bergweesen und die Eisenindustrie nicht zu neuem Leben erwacht, werden die Zipser Bergleute genöthigt sein ganz auszuwandern. Diejem in nationalökonomischer Hinsicht sehr großen Uebel könnte man abhelfen, wenn der Schwefelfies, welcher aus der Gegend von Schmöllnig größtentheils aus ärarischen Gruben jährlich in mehreren tausend Zentnern in das Ausland geführt wird, im Zipsjer Comitate selbst verarbeitet werden möchte. In dieser Beziehung hat das Comitaf schon eine motivirte Vorlage der Regierung unterbreitet.

Die Zeebner Sparrasse löst ihren Actien-Coupon Nr. 7 sofort mit 8 fl. ein.

Fraulein Kövesy Sarolta. Zweimal hatte ich das Seelenvergnügen Fr. Kövesy spielen zu sehen, als Katalin in „Váltó“, als Merriek Mary in „Magdolna“. Ich sage Seelenvergnügen mit Recht; weil jener Genuss, der nicht nur die Sinne allein, sondern auch das Gemüth ergreift, den Geist erweckt, die Seele erhebt das eigentliche Seelenvergnügen zu nennen ist; dann, weil das sichtlich Streben eines jungen Talentes nach Vollkommenheit jedes gebildete Herz mit theilnahmvollem Vergnügen erfüllt. Und Fr. Kövesy ist ein strebendes Talent. Beim ersten Schritt auf der Bühne, bei jedem ausgesprochenem Wort, erkennt man die aufmerksame Schülerin tüchtiger Lehrer. Allsogleich ist der große Unterschied zwischen dem selbstgebildeten, schablonenhaften Spiel der Meisten, und der schulgerechten Darstellung der denkenden Künstlerin herauszufinden. Wahr und innig, und darum auch ergreifend ist ihr Gefühlsausdruck, klar und deutlich klingt noch der Endbuchstabe jedes Wortes, sanft und schmeichelnd tönt ihre Stimme wenn sie seelenvoll zu rühren trachtet, mächtig, gewaltig, dürfte man sagen, schallt ihr Organ, wenn sie resolut den entschlossenen Willen kund giebt. Oft mahnte mich ihre sonore Stimme an die Groß-Tragödin Jananische, und ihr großes, flammensprühendes Auge, das ebenso weich und liebevoll lächeln kann, an die zürnende Medea jener großen Schauspielerin. Der Seelenkampf in „Magdolna“, ob sie ihre That eingestehen soll, ist so psychologisch durchdacht, so ausgezeichnet ausgeführt worden, daß er jeder anerkannten Größe zur Ehre gereicht hätte. Das Wienenspiel war so treu, daß der Zuschauer in ihrem Antlitz wie in einem Buche deutlich lesen konnte, was in ihrer Seele vorgeht; und maßvoll war jeder Ausdruck, niemals und nirgend ein Ausschreiten. Ich erlaube mir dem Fr. Kövesy das Prognosticon zu stellen, wenn sie die Classifier der Weltliteratur fleißig studiert, daß sie bald in unserm Lande unter den ersten Künstlerin gezählt wird.

Herabgefallen. Samstag am 7. d. M. fiel ein Maurer, welcher bei der Renovirung des Thurmes der griechischen Kirche beschäftigt war, von der Höhe auf das Trottoir herab und war bei diesem Unglücke so glücklich, daß er außer einer Verrenkung des Armes nur einige obwohl bedeutende, doch nicht lebensgefährliche Contusionen erhalten hat. — Da er im Krankenhaus, wohin er sogleich gebracht wurde, sorgfältige Pflege erhält, so kann er hoffen, sehr bald wieder hergestellt zu sein. Dieser Mann hat also auch ohne Aerodromon eine Luftreise gemacht und zum Glück ohne Schaden!

Selbstmord. Am 3. d. logirte sich der von hier mit dem Mittagszuge in Kaschau angelangte Paul Milecz im Hotel Schiffbeck ein, welcher sich Tags über sehr zurückgezogen verhielt und vom Abend an gar nicht

mehr sichtbar wurde; selbst am 4. Früh blieb sein Zimmer gesperrt, bis gegen Mittag das Unheil witternde Stubenmädchen den Zimmerkellner aufmerksam machte, welcher durch die ober der Thür angebrachte Fensteröffnung den Gast am Boden liegend erblickte. Der rasch hievon verständigte Stadthauptmann fand einen Leichnam mit durchschossenen Herzen am Bauche liegend, dessen Nase vom Falle zerquetscht war. Neben ihm lag ein sechs-läufiger Revolver. Der Selbstmörder hinterließ Briefe an seinen Bruder Johann M. in Sillesin und an den Oberkellner des Hotels, worin letzterer ersucht wird, das Begräbniß so veranstalten zu lassen, als ob er zu Hause gestorben wäre, sein Bruder werde Alles ersehen.

Offener Sprechsaal.

Für diese Rubrik ist die Redaction nicht verantwortlich.

An die Redaction der „Kaschauer Zeitung“.

Auf Ihre, mir in Ihrem werthgeschätzten Blatte v. 10. d. M. auf meine bescheidene Anfrage: „In welcher Himmelsrichtung man auf der Landkarte denn eigentlich den **Neuerungs-Bezirk Thorn** zu suchen hat, ob derselbe sich im Monde, in Amerika, vielleicht auch in einem Erdtheile, der erst entdeckt werden soll, befindet, resp. ob Sie nicht geneigt wären, eine Expedition zur Entdeckung dieses noch nicht entdeckten Regierungs-Bezirktes zu leiten,“ ertheilte Antwort bin ich nicht im Geringsten befriedigt worden, und muß Ihnen nochmals dringend anrathen, sich mit dem Studium der Geographie etwas mehr zu beschäftigen, damit Sie sich, wie ich Ihnen schon auf der **mit ordinären Schimpfwörtern** nicht **Schimpfwörtern** beschmierten Correspondenz-Karte angedeutet habe, nicht im neunzehnten Jahrhunderte so unsterblich blamieren. Die kalte Douge wäre mithin auf Ihrem edlen Denkerhaupte besser und eher anzuwenden, um so mehr, da ich Landwirth und nicht wie Sie — Redacteur eines Blattes bin; was jedoch meine Bildung anbetrifft und ob die Ihrige nach dieser Affaire der Meinigen noch ebenbürtig zur Seite zu stellen ist, das überlasse ich dem Urtheile der geehrten Herren Leser, denen hier unferne vom 11. bis Ausgang März d. J. geführte Correspondenz nicht ganz unbekannt ist, und wundert mich nur, daß der Redacteur eines Blattes über eine ertheilte Aufklärung, anstatt dankbar zu sein, noch unhöflich ist. Den Vorwurf der Großsprecherei muß ich mit vollem Rechte und mit Entschiedenheit zurückweisen, denn als Landwirth bin ich nicht, wie Sie als Redacteur Wahrheit und Aufklärung zu verbreiten verpflichtet, sondern betrachte dieses als Ehrensache und thue es freiwillig, während Sie Ihr Licht unter einen Scheffel zu stellen scheinen, ob allerdings absichtlich oder nicht, kann ich nicht beurtheilen, da mir bis jetzt noch nicht die Ehre, Ihre persönliche Bekanntschaft machen zu können, zu Theil geworden ist. Zum Schluß bemerke ich noch, daß ich es unter meiner Würde halte, mich mit Ihrem Blatte in eine längere Polemik einzulassen, Ihnen jedoch durch eine, bereits versprochene Statistik in nächster Zeit beweisen zu können hoffe, daß die Stadt Thorn allerdings im Jahre 1854 circa 13,000 Einwohner gehabt hat, jezt jedoch deren gegen 50,000 zählt, ohne die Hauptstadt eines Regierungs-Bezirktes zu sein.

Landrath des Kreises Thorn war im Jahre 1880 Herr v. Brauchitsch und nicht Graf Salms.

Adolf Reschke.

EPERJESI SZINHÁZ.

Szombaton: Kapitány kisasszony. Operette.

Vasárnap: Csirkefogó. Népszinmű

Hétfőn: Fekete frakkban, magánjelenés.

Fiam nagyon ostoba. Vigjáték.

Kedden: Faust, vagy az ördög czimborája. Operette.

Németh József jutalomjátéka.

Fruchtpreise

vom 13. Mai 1881.

Roggen per 100 Kilogr.	fl. 10.—	10.50
Weizen „ 100 „	„ 11.75	12.25
Gerste „ 100 „	„ 7.—	8.—
Hafer „ 100 „	„ 5.50	6.25
Mais „ 100 „	„ 6.25	6.50
Erbsen „ 100 „	„ 9.—	11.—
Linen „ 100 „	„ —	—
Bohnen „ 100 „	„ 7.25	8.25
Erdäpfel „ 100 „	„ 2.50	—

A vasuti vonatok menet- és érkezési ideje.

Eperjesen, f. évi május 15-től kezdve.

Eperjes—Oderberg.

Eperjesről ind.	6 óra 12 p. reg.	Oderbergbe érk.	5 óra 28 p. délu.
„	„ 5 „ 31 „ délu.	„	„ 9 „ 20 „ másn. reg.
Oderbergből	„ 11 „ 7 „ déle.	Eperjesre	„ 11 „ 24 „ éjjel.
„	„ 5 „ 45 „ délu.	„	„ 9 „ 17 „ másn. reg.

Eperjes—Budapest.

Eperjesről ind.	6 óra 12 p. reg.	Budapestre érk.	7 óra 58 p. estve.
„	„ 12 „ 31 „ délu.	„	„ 6 „ 53 „ m. reg.
„	„ 9 „ 25 „ estv.	„	„ 7 „ 30 „ „
Budapestről	„ 7 „ 31 „ reg.	Eperjesre	„ 7 „ 39 „ estv.
„	„ 8 „ 50 „ estve	„	„ 3 „ 09 „ délu.
„	„ 11 „ — „ —	„	„ 9 „ 17 „ reg.

Eperjes—Tarnow.

Eperjesről ind.	9 óra 17 p. reg.	Tarnowra érk.	10 óra 30 p. estv.
Tarnowról	„ 3 „ 25 „ éjjel	Eperjesre	„ 5 „ 30 „ „

Eperjes—Ujhely.

Eperjesről ind.	12 óra 31 p. délu.	Ujhelybe érk.	7 óra 17 p. estv.
Ujhelyről	„ 3 „ 24 „ éjjel.	Eperjesre	„ 9 „ 17 „ reg.
„	„ 9 „ 06 „ reg.	„	„ 3 „ 09 „ délu.

Eperjes—Kassa.

Eperjesről ind.	6 óra 12 p. reggel.	Kassára érk.	8 óra 46 perc.
„	„ 12 „ 31 „ délu.	„	„ 2 „ 38 „
„	„ 5 „ 31 „ estve.	„	„ 7 „ 26 „
„	„ 9 „ 25 „ „	„	„ 11 „ 2 „
Kassáról	„ 7 „ 04 „ reggel.	Eperjesre	„ 9 „ 17 „
„	„ 12 „ 40 „ délu.	„	„ 3 „ 09 „
„	„ 6 „ — „ estv.	„	„ 7 „ 39 „

Kiadó-tulajdonos: Az Eperjesi Bankgyűlet.

Felölös szerkesztő: Hörk József.

Feuilleton.

Ueber Sprichwörter und sprichwörtliche Redensarten.

Das Bilden und Anwenden von Sprichwörtern ist ein altes Geschäft, welches schon lange vor dem weisen Könige Salomo mit seinen 3000 Sprüchen, begann und in alle Ewigkeit fortgesetzt werden wird, denn eng und unauslöschlich hängt es mit dem Leben und Treiben einzelner Stämme wie ganzer Nationen zusammen. Mit der Sprache innig verbunden, sind die Sprichwörter allgemein bekannt, und häufig hört man von den Leuten im Laufe der Unterhaltung: „Sie wissen, was das Sprichwort sagt,“ worauf sie fortfahren ohne weitere Erwähnung desselben, was deutlich zeigt, es sei bekannt genug und brauche nicht wiederholt zu werden. Fragt man ungebildete Personen nach der Bedeutung dieses oder jenes Sprichwortes außer allem Zusammenhange, so können sie dasselbe nicht erklären, forscht man aber, unter welchen Umständen sie es anwenden, so herrscht darüber keinen Augenblick ein Zweifel. Den Fähigkeiten und der Laune des Volkes angepaßt, bewahren sich diese kurzen, leicht anwendbaren Aussprüche im Munde des Einzelnen und bilden eine Philosophie der Menge, welche oft einen gesünderen Kern hat, als die der Gelehrten. Sie sind dem Volke, was dem Gelehrten seine Grundsätze, dem Manne der Wissenschaft Lehrsätze, dem praktischen Weltmann Ansichten und Meinungen. So haben die Sprichwörter Jahrhunderte und Jahrtausende ihren inneren Werth bewiesen, durch gesunden Sinn und gedrungene Kürze wahren Nutzen gestiftet und sich dennoch trotz ihres Alters einen gewissen Reiz der Neuheit erhalten.

Diese unter allen Völkern der Erde vorhandenen Bruchstücke an Weisheit bieten dem Philosophen und Geschichtsforscher manche Quelle für seine Studien über den Culturzustand einer Nation, und eröffnen dem Menschenkenner ein reiches Feld der Betrachtungen über das menschliche Leben und seine Sitten. Ein treuer Ausdruck der Gedanken und Gefühle eines Volkes, liefern die Sprichwörter zugleich den Beweis, daß das Volk in London, Paris, Wien und Berlin daselbe ist, wie einst in Rom, Athen, Syrakus, Antiochien und Jerusalem.

Es ist schwer zu sagen, was ein Sprichwort eigentlich sei und worin seine Eigenthümlichkeit bestehe. Cervantes nennt die Sprichwörter „kurze Aussprüche aus langer Erfahrung hergeleitet;“ Erasmus von Rotterdam findet in der Allgemeinüblichkeit eine ihrer Haupteigenschaften und Johnson hält sie für kurze,

von dem Volke häufig wiederholte Urtheile. Diese Erklärungen sind indeß keinesfalls genügend für die Mannigfaltigkeit der Verhältnisse und Gegenstände, welche in den Sprichwörtern berührt werden und lassen eine Eigenschaft unbeachtet, die von dem Engländer Howel besser angedeutet wird, indem er treffend sagt, „sie müssen Satz, Sinn und Kürze enthalten.“ Ein Deutscher sagt dem ähnlich, „sie sind durch geistige Kürze, geschickten Inhalt, durch altherkömmliche Würde und eine feste Bestimmtheit vor anderer gemeiner Lehre und Rede ausgezeichnet“, was indeß auch einer Beschränkung bedarf, denn oft sehen wir gleichsam unter uns dergleichen sprichwörtliche Redensarten entstehen, denen erst eine spätere Generation altherkömmliche Würde zuschreiben kann, z. B. „Es geht mit Dampf; Wir schreiben mit Stahlfedern.“

Seiler erkannte die philosophischen Elemente des Volkes darin und nannte sie deshalb die Weisheit von der Gasse, wodurch er ihnen ziemlich denselben Werth beilegt, wie Aristoteles, der sie für die Trümmer einer untergegangenen Philosophie hielt, die sich nur durch ihre Eleganz und ihre gedrungene Formen der allgemeinen Zerstörung entzogen haben, wie etwa die Muscheln auf den höchsten Bergen Ueberreste der Sündfluth sind.

Im allgemeinen existierten bei jedem Volke Sprichwörter eher als jedwede Schrift, und es ist wahrscheinlich, daß sie in den ältesten Zeiten eine Art Sittengesetz bildeten, sowie man Lehren nützlicher Künste und Handgriffe in ihnen überlieferte. Der Wahlspruch des Vaters vererbte sich auf den Sohn, die Sittenregel der Mutter verewigte sich in der Familie und der Arbeiter legte irgend ein Geheimniß seines Handwerkes in einem Dentspruch nieder. Zu einer Zeit, wo man die Autorität höher hielt, als die Meinung des Einzelnen und die Erfahrung der Neuheit vorzog, konnte solche Redensart sich ohne Widerspruch Jahrhunderte hindurch fortpflanzen, während oft der Name jenes Weisen, der ihr das Leben gab, in Vergessenheit gerieth. Ein guter Rath war jener Zeit gleichbedeutend mit einer Wohlthat, und wer ihn verlich, konnte der Wohlthäter seiner Mitbürger werden. Solche Grundsätze zu verallgemeinern war das Bestreben der ältesten Dichter, und wir sehen sie daher bei allen Völkern in ihren Werken Bezug auf schon gebräuchliche Sprichwörter nehmen, oder ihre eigenen Gedanken und Vorschriften in kurzen, gedrungene Sätzen aussprechen, die sich dem Gedächtnisse leicht einprägen und häufig wiederholt, zu Sprichwörtern erhoben wurden. So schrieb Hesiodos ein ganzes Gedicht ethischer und ökonomischer Vorschriften, von denen viele sich bis auf den heutigen Tag erhalten haben, die meisten indeß den Verhältnissen des eigenen Landes angepaßt

sind. „Der Löpfer ist dem Löpfer feindlich“, drückt noch heute die Eifersucht der Schriftsteller und Künstler auf einander aus, wie es in einem minder gebildeten Zeitalter den Reid der einfachen Geschirrfabrikanten bezeichnete; und wenn der Dichter seinem habfüchtigen Bruder mit den Worten: „Die Hälfte ist besser, als das Ganze,“ den Rath gab, die friedliche Ausgleichung einem Rechtsstreite vorzuziehen, so rief er damit ein oft wiederholtes, scheinbar paradoxes Sprichwort ins Leben.

Besonders in der Blüthezeit der griechischen Literatur führten die Dichter in ihren tragischen und komischen Dramen den sententiösen Styl ein, vermuthlich, um durch das gesprochene Wort noch eindringlicher zur Belehrung des Volkes beizutragen. Man findet das Sprichwort: „Böse Beispiele verderben gute Sitten,“ das Paulus in seinem Briefe an die Römer gebraucht, schon in einem Fragment von Mäander, doch bleibt es unbestimmt, ob der Apostel ein bereits damals volksthümliches Sprichwort anwendet, oder durch das Citieren des Dichters diesen Satz zu einem solchen gestaltet hat. Viele Sprichwörter sind durch die Schriften des alten Testaments mit der Verbreitung des Christenthums volksthümlich geworden, z. B.: „Wer Ohren hat zu hören, der höre;“ „Ein Prophet gilt nichts in seinem Vaterlande,“ und Jesus selbst heiligt ihren Gebrauch, indem er sie als bekannt voraussetzt und in seinen Reden auf sie Bezug nimmt, z. B.: „Ihr werdet zu mir das Sprichwort sagen: „Arzt, hilf dir selber.“

Auch in späterer und neuester Zeit haben Dichter aller Völker ihr großes Contingent zu dem Sprichwörterreichthume gestellt, so daß sich darunter Aussprüche von Cervantes, Luther, Boileau, Racine, Molière, Shakespeare, Goethe, Schiller und Andere finden, die Fieder wiederholt, meist ohne zu wissen, wem sie den Ursprung derselben verdanken.

Manche Sprichwörter, zumal die im Volke wurzelnden, haben Alliteration und Reime und Wortklang trägt nicht weniger, als der Sinn zu ihrer Verbreitung bei. So sagt der ruhige Engländer: Little strokes fell great oaks — kleine Streiche fällen die Eiche —; der bedächtige Deutsche: „Heute roth, morgen todt;“ der schlaue Italiener: „Chi due lepri caccia, uno perde, l'altro lascia“ — wer zwei Hasen zugleich jagt, fängt keinen einzigen —; der hochmüthige, stolze Spanier: „El dar es honor, y el pedir dolor“ — geben ist Ehre, nehmen Schmerz —; der leichte Franzose: „Ami de table est variable“ — der Tischfreund ist veränderlich.

(Fortsetzung folgt).

Die P. T. Actionäre des

EPERIESER BANKVEREINES

werden hiemit eingeladen, zu der

am 15. Juni l. J.

Nachmittags 3 Uhr in Eperies, im Rathungssaale des **Comitatshauses** abzuhaltenden

ausserordentlichen

GENERAL-VERSAMMLUNG.

Verhandlungs-Gegenstände:

1. Die Wahl eines Präsidenten.
  2. Verhandlung über den gemeinsamen Antrag der Direction und des Aufsichtsrathes, wegen Reduction des Actien-Capitales, durch theilweise Rückzahlung desselben an die Actionäre.
- Eperies, 11. Mai 1881.

Die Direction
des Eperieser Bankvereines.

101

1881. — 1881-er Füllung! — 1881.

Mineral-Wässer.

Bartfelder, Czigelkaer, Carlsbader, Gleichenberger, Giesshübler, Haller-Jod, Ivándaer, Lipóczyer, Luhi-Margarethenquelle, Marienbader, Ofner Bitterwässer, als: Franz-Josef-, Elisabeth-, Rákóczy-, Deák-, Hunyady-, Széchenyi-, Königs- und Victoria-Quelle; Paráder, Püllnaer, Selterser, Saldschitzer, Szolyvaer, Szullner.

Zu haben bei

L. HOLENIA,
in EPERIES.

89 2-3

Lizitations-Anzeige.

Am
24. und 25. Mai 1881.
werden im
Pfandleihgeschäfte,
Antoni'sches Haus
alle bis zum **1. März d. J.**
unprolongirten Pfänder
im Lizitationswege
verkauft.
Bis hin können die Pfänder prolongirt oder
ausgelöst werden.

H. LUSTIG.

102

Lungen- und Magenleiden

geheilt.

Amtlicher Heilbericht

des k. k. Garnisonsspitals Nr. 23 zu Agram über beobachtete Heilwirkung des Hoff'schen Malzextrakt-Geundheitsbieres und der Hoff'schen Malz-Chocolade. Beide Erzeugnisse erweisen sich für Refrakteszenten, dann für an Katarrh und Reizungszuständen der Athmungs- und Verdauungsorgane Leidende als ausgezeichnete diätetische Stärkungsmittel und ist die Chocolade als heilsamer Ersatz für Kaffee, wo dieser, als zu reizend, nicht erbeten oder eingestellt wurde, besonders zu empfehlen; sie war überdies den damit behafteten Kranken und Refrakteszenten ein sehr beliebtes Getränk, was der Beobachtung gemäß bezeugt wird.

Agram, am 23. November 1878.
Spitals-Heilberichter **Dr. J. Hoff**, Oberhauarzt, **Dr. Kaiser**, Stabs- und Abtheilungs-Heilberichter.

Der Segen Gottes ruht auf Ihren Hoff'schen Heilnahrungsmitteln!
(Selbstausgesprochene Worte eines Genesenen.)

Am den k. k. Hoflieferanten der meisten Souveräne Europas, Herrn **Joh. Hoff**, k. k. Rath, Besitzer des goldenen Verdienstkreuzes mit der Krone, Ritter hoher preussischer und deutscher Orden. **Fabrik: Wien, Grabenhof 2, Fabrik-Niederlage: Stadt, Gra-**

ben, **Fräunhoferstrasse Nr. 8.**
Siedurch habe ich das Vergnügen, Ihnen mitzutheilen, dass Ihr Hoff'sches **Malzextraktbier** für den **Magen** und die **Lunge** unübertrefflich ist. Die **Chocolade** und **Brustbonbons** gehen seit Jahren in meiner Familie nicht aus; wir können nicht genug unsern Hausarzt danken, dass er uns ein solches Hausmittel wie Ihre Malzpräparate anrieth.

Der Segen Gottes ruht auf Ihren Heilnahrungsmitteln, wenn auch Herr Hoff von Kaiser und Königen genug Anerkennungen hat, so halte ich es doch für meine Pflicht, auch meine Anerkennung über die **ausserordentliche Heilkraft** im Interesse der Leidenden zu gelten und bitte um Veröffentlichung. (Bitte um Zusendung von 50 fl. Malzbier, 15 Beutel Hoff'sche Malzbonbons und 10 Pfd. Malz-Chocolade.)

Warnung. Man fordere nur **echte Johann Hoff'sche Malzfabrikate** mit der durch das k. k. Handelsgericht in Oesterreich und Ungarn eingetragenen Schutzmarke (Bildnis des Grünbergs). Dem unedlen Erzeugnis Anderer fehlen die Heilkräfte und die richtige Bereitungsweise der Johann Hoff'schen Malzfabrikate und können nach Aussage der Aerzte schädlich wirken. — (Die echten Johann Hoff'schen Brust-Malzbonbons sind in Baiern.)

Depot: **Jos. Makoviczki**, Apotheker in **Eperies.**

19